

feszültségek, vízgőz-feszültségek érzékeltetésénél. Érdekesebben magyarázza a gravitációt, mint földünk gátló önfeszültségét s vele szemben a környezet szabad feszültségének érvényesülését. Végül a világalakulás kérdésével foglalkozik s itt kimutatja a Kant, Laplace-féle elmélet lehetetlenségét és ellenmondásait, kezdve a khaosz állapotától, végig az elemek kiválásán és egyesülésén, egészen naprendszerünk bolygóinak elhelyezkedéséig, a carbon és oxygenium együttes felszabadulásának törvénye által. Mindezt az atomterjeszkedés természetéből magyarázva.

Könyve végén azonban maga Simon is elismerni látszik, hogy az, a mit előad, tulajdonképpen nem annyira philosophiai rendszer, mint inkább objectív tényrendszer. De azért azt hiszi, hogy azzal szemben philosophiai rendszer nem állítható többé, mert hiszen éppen azért, mert az eddigi összes rendszerek az emberi gondolkodásnak bizonyos meghatározott fejlődéstényei alkotják, már azáltal maguk is tárgyaivá lesznek az ő ténymagyarázó álláspontjának.

* * *

„Az egység és többség tana a büntető jogban. (Egy büntető cselekmény és bűnhalmazat.) Írta Dr. Finkey Ferencz, a sárospataki jogakadémia nyilvános rendes tanára, Sárospatak.“

Büntető jogirodalmunkban egyike a legtöbbször vitatott kérdéseknek a halmazat tana, a mi természetes is, mert tárgya nem csupán az elmélet szempontjából igényel megvilágosítást, de a gyakorlati téren is mindennapi alkalmazást és eldöntést követel. Különösen az eszmei halmazatról áll ez. Finkey elég szerényen csak a meglevő tanokat akarja tisztázni, a nélkül, hogy dolgozatának az eredetieskedés problematikus dicsőségét vindicálná. Ebben a szerénységben nincs igaza, mert könyve jól megírt munka, mely tiszta, világos előadásban mutatja be nekünk a kérdés egész irodalmát a jogirodalom, törvényhozás és judicatura mai állása szerint. A bűnhalmazat fogalmát Garraud, Binding, Liszt stb. idevágó nézetei egybevetésével állapítja meg, ép úgy rendszeres meghatározását adja a cselekvésnek, melyben Merkel, Mayer, Habenmas nézeteihez csatlakozik. A természetes egység rövid tárgyalása után aztán áttér azon két bűnalakzatra, melyeket a tudomány a törvényhalmazat és törvényes, illetőleg jogi

egység fogalmában állított fel. Részletesen szól itt a *consumptio* és az *alternativitas* viszonyáról. Mindezeket egyszerű jogesetekkel illusztrálja s részben felsőbb bíróságaink gyakorlatából vett példákra vezeti vissza. Egész külön monographiává dolgozza fel az összetett vagy összefoglalt, a folytatólagos büntetendő cselekményt s a *collectiv delictumot* is. Abban azonban már helyesen hajlik az újabb felfogáshoz, hogy nem utalja a halmazat körébe azokat a cselekményeket, melyeket a tettes egy más cselekményért megérdemelt büntetésének kiállása alatt követ el.

Hasznos és a kitűzött tárgyon jóval túlmenő általános érdekű *conclusioni*okban is tanulságos a 207 lapra terjedő munka, mely könnyű, élvezhető irályáért is igen ajánlatos lehet mindazoknak, kik a büntető jogtudomány alapproblémáival foglalkoznak, vagy gyakorlati téren alkalmazzák büntető törvénykönyvünket. Abban, a mit könyve bevezetésében mond Finkey büntető *codex*ünkről, mely a régi *doctrina* tételeit szentesítve, megköti a bíró kezét abban, hogy újabb és helyesebb tudományos elméletet követve, a tudomány vívmányait a gyakorlatban is alkalmazza: teljes igazat adunk neki, s mert véleménye e tekintetben a miénk is, azért örülünk alapos és világosan tájékoztató munkájának.

A FELELŐSSÉG ELVE A MAGYAR ALKOTMÁNYBAN.

— Negyedik és befejező közlemény. —

A ministeri felelősség.

I. Mint már említém, a ministerium alkotmányunk szerint kettős állást foglal el az állami életben, mert egyrésztől a király bizalmából és az ő kinevezése alapján a királyi kormányzat legfelsőbb szerve; másrésztől az országgyűlési többség bizalmából a király tanácsa.

Az első minőségben az országgyűlés ellenőrzése alatt áll, a mennyiben felvilágosításokat adni tartozik és minden hivatalos eljárásáért és minden rendeletért, melyet aláír, felelős; a második minőségben pedig csakis az országgyűlés bizalma alapján működhetik, mert ha az országgyűlés iránta bizalmatlanságát fejezi ki, elveszti az erkölcsi alapot arra, hogy a királyt az országgyűlési többség nevében tanácscsal ellássa.

Az 1848. évi III. t.-cz. 4. §-a szerint a ministeriumnak minden egyes tagja mindennemű hivatalos eljárásáért felelős; a 32. §. értelmében pedig a ministerek felelősségre vonhatók:

a) minden oly tettért vagy rendeletért, mely az ország függetlenségét, az alkotmány biztosítékait, a fennálló törvények rendeletét, az egyéni szabadságot, a tulajdon szentségét sérti, s általuk hivatalos minőségben követtetik el, vagy adatik ki;

b) a kezeikre bízott pénz és egyéb értékek elsikkasztásáért, vagy törvényellenes alkalmazásáért;

c) a törvények végrehajtásában, vagy a közcsend* és bátorság fentartásában elkövetett mulasztásokért, a mennyi-